

MARKNADSDOMSTOLEN

DOM
2013-06-18

2013:9
Mål nr B 5/11

KÄRANDE

Konsumentombudsmannen (KO),
Box 48, 651 02 Karlstad

SVARANDE

Sulake Sverige AB,
c/o Sulake Corporation Oy,
Korkeavuorenkatu 35, FI-00130 Helsinki
Finland
Ombud: Advokaterna C. L. och
E. F., R. Advokatbyrå AB,
Box 7358, 103 90 Stockholm

SAKEN

Marknadsföring riktad till barn

DOMSLUT

1. Marknadsdomstolen lämnar KO:s talan utan bifall.
2. KO ska ersätta Sulake Sverige AB dess rättegångskostnader med dels femhundra-tusen (500 000) kr avseende ombudsarvode, dels 10 610,35 EUR eller motsvarande belopp på betalningsdagen i svensk valuta, avseende utlägg. På beloppen ska utgå ränta enligt 6 § räntelagen (1975:635) från dagen för Marknadsdomstolens dom till dess betalning sker.

BAKGRUND

- 1 Sulake Sverige AB (Sulake) är ett helägt dotterbolag till det finska bolaget Sulake Corporation Oy. Sulakekoncernen är verksam inom interaktiv underhållning och är specialiserad på utveckling, publicering och distribution av nöjessajter på internet.
- 2 Sulake tillhandahåller sedan år 2004 den svenska versionen av tjänsten Habbo (med tidigare namn Habbo Hotell) som är en s.k. community på internet där användarna kan umgås och spela tillsammans. Användarna interagerar med varandra genom virtuella figurer s.k. Habbofigurer. Habbo erbjuder bl.a. events samt kändisbesök och spel. Det finns rum där användarna kan chatta samt privata rum som användarna själva kan skapa. Användarna kan inreda sina rum med virtuella möbler.
- 3 För att kunna använda tjänsten måste man registrera sig. Detta är gratis medan vissa saker och aktiviteter, som t.ex. virtuella möbler och medlemskap i förmånsklubbar kostar pengar. Köp sker genom att användaren först köper en särskild virtuell valuta, s.k. Habbomynt. Habbomynt kan införskaffas med hjälp av flera olika betalningssätt, såsom via SMS, genom att ringa ett särskilt telefonnummer med ett så kallat IVR-samtal eller genom betal- och kreditkort.

YRKANDEN M.M.

- 4 KO har yrkat att Marknadsdomstolen vid vite förbjuder Sulake att låta underåriga ingå köpeavtal på www.habbo.se utan samtycke från den underåriges förmyndare.
- 5 KO har yrkat att Marknadsdomstolen vid vite förbjuder Sulake att låta underåriga träffa avtal enligt domsbilaga eller andra avtal om att använda Habbo hotell med en lika komplicerad ordalydelse.
- 6 Sulake har bestritt käromålet i dess helhet.
- 7 Parterna har yrkat ersättning för sina rättegångskostnader.

GRUNDERKO*Yrkande 1*

- 8 Sulakes affärsmetod, att låta underåriga ingå avtal om köp av produkter på webbplatsen www.habbo.se utan samtycke från den underåriges förmyndare, utgör en lagstridig affärsmetod. Detta då den strider mot föräldrabalkens regler i 9 kapitlet och mot ICC:s grundregler för reklam. Eftersom affärsmetoden är lagstridig stämmer den inte överens med kravet på god marknadsföringssed i 5 § marknadsföringslagen (2008:486), MFL.

Yrkande 2

- 9 Sulakes standardavtalsvillkor, som syftade till att användas mellan Sulake och underårig, var så pass omfattande och komplicerade att barn inte förstod dem. Användningen av avtalsvillkoren utgjorde därför en lagstridig affärsmetod då de strider mot en vedertagen norm, att avtalsvillkor inte får vara så pass komplicerade att det inte kan förutsättas att barn förstår dem, samt strider mot artikel 18 i ICC:s grundregler för reklam. Därmed stämmer affärsmetoden inte överens med kravet på god marknadsföringssed i 5 § MFL.

Yrkande 1 och 2

- 10 Eftersom de ovan angivna affärsmetoderna, dvs. marknadsföringen, i märkbar mån påverkar eller sannolikt påverkar mottagarens förmåga att fatta ett välgrundat affärsbeslut är de att anse som otillbörliga enligt 6 § MFL. Sulake ska därför vid vite förbjudas att fortsätta med marknadsföringen enligt 23 och 26 §§ MFL.

Sulake*Yrkande 1*

- 11 I första hand har Sulake gjort gällande att KO:s yrkande 1 inte kan bifallas redan på den grunden att det inte i tillräcklig mån anknyter till en konkret marknadsföringsåtgärd.
- 12 Skulle Marknadsdomstolen finna att yrkandet i tillräcklig mån anknyter till en konkret marknadsföringsåtgärd, bör det enligt Sulake inte bifallas eftersom marknadsföringen inte är att anse som otillbörlig. Sulakes affärsmetod, såsom den beskrivs i yrkande 1, är inte lagstridig, kan inte anses stå i strid med god marknadsföringssed och har inte i märkbar mån sannolik ekonomisk effekt på mottagarkretsen.
- 13 Även om Marknadsdomstolen skulle finna att Sulakes marknadsföring är otillbörlig, saknas enligt Sulakes uppfattning grund för ett förbud i enlighet med KO:s yrkande. Detta dels då det skulle innebära ett totalförbud för underåriga att ingå köpeavtal på Habbo trots att underåriga lagligen kan ingå köpeavtal enligt gällande rätt, dels därför att ett så långtgående förbud skulle strida mot proportionalitetsprincipen i det att åtgärden vare sig är nödvändig, lämplig eller innefattar ett proportionerligt ingripande i förevarande fall.

Yrkande 2

- 14 I första hand har Sulake gjort gällande att KO:s yrkande 2 inte kan bifallas såvitt avser hänvisningen till *”andra avtal [...] med en lika komplicerad ordalydelse”* eftersom det inte i tillräcklig mån anknyter till en konkret marknadsföringsåtgärd.
- 15 Skulle Marknadsdomstolen finna att yrkandet i tillräcklig mån anknyter till en konkret marknadsföringsåtgärd, bör det enligt Sulake inte bifallas eftersom marknadsföringen inte är att anse som otillbörlig. Sulakes affärsmetod, såsom den beskrivs i yrkande 2, är inte lagstridig, kan inte anses stå i strid med god marknadsföringssed och har inte i märkbar mån sannolik ekonomisk effekt på mottagarkretsen.

- 16 Även om Marknadsdomstolen skulle finna att Sulakes marknadsföring är otillbörlig, saknas grund för ett förbud i enlighet med KO:s yrkande såvitt avser hänvisningen till ”andra avtal [...] med en lika komplicerad ordalydelse”. Ett så långtgående förbud skulle strida mot proportionalitetsprincipen i det att åtgärden vare sig är nödvändig, lämplig eller innefattar ett proportionerligt ingripande i förevarande fall.

UTVECKLING AV TALAN

KO

Habbo Hotell

- 17 En länk på första sidan – ”Bli medlem, Gratis” – på www.habbo.se leder till ett registreringsförfarande som i sin tur resulterar i ett medlemskap i Habbo hotell. Registreringsförfarandet innehåller tre steg; födelsedatum och kön, kontoinformation samt säkerhetskontroll. Om användaren är under 15 år begär Sulake att användaren anger sina föräldrars e-postadress. Under det andra steget finns bl.a. en länk till användarvillkoren. När det tredje steget, säkerhetskontrollen, har passerats är användaren medlem i Habbo hotell och har därmed skapat en Habbofigur. I samma stund sänds ett välkomstmejl till användaren själv samt ett mejl till den adress som användaren angett som sin/sina vårdnadshavare(s) mejl.
- 18 Medlemskapet i Habbo hotell är gratis. Medlemmar kan köpa Habbomynt som är Habbo hotells virtuella valuta. Habbomynten har – som det verkar – ingen bestämd ”kurs” utan kostar olika mycket beroende på vilket betalningssätt som används; exempelvis kostar 6 Habbomynt 15 kr om man köper mynten via SMS, 18 Habbomynt kostar 37,50 kr om man ringer den s.k. myntlinjen. För Habbomynten kan sedan användaren köpa möbler till sin Habbo samt bli medlem i Habbo Club eller VIP.

Användarvillkoren

- 19 Användarvillkoren fanns tillgängliga genom en länk under registreringsförfarandet och fanns också tillgängliga längst ned på förstasidan på ww.habbo.se. De innehöll elva numrerade avsnitt som med följande rubriker.

1. *Webbplatsens användning*
 2. *Användning av tjänsterna*
 3. *Garantifriskrivning och ansvarsbegränsning*
 4. *Förhållande gentemot tredje man*
 5. *Generella rutiner för användning och sparande*
 6. *Licens till mjukvaran*
 7. *Om avgiftsbelagda extratjänster*
 8. *Integritetspolicy*
 9. *Övrigt*
 10. *Tävlingar och lotterier*
 11. *Tillämplig lag*
- 20 Avsnittsrubrikerna hade för övrigt, enligt villkor 9.5, ingen rättslig betydelse utan var endast till för läsvänligheten. Vid utskrift blev det sammanlagt fyra sidor med kompakt och förhållandevis liten text. Användarvillkoren inleds med ett särskilt onummerat stycke, en ”preamble”, med följande innehåll.

Användarvillkor

Välkommen till Habbo Hotels webbplats. Din användning av webbplatsen (”Webbplatsen”) regleras av följande användarvillkor. Vi ber att du läser igenom användarvillkoren noggrant. Du ska vara minst 12 år för att kunna registrera dig på Habbo. Om du är under 18 år måste du ha en förälders eller målsmans tillstånd, innan du godkänner användarvillkoren. Fråga samtidigt om hjälp om det är någonting som du inte förstår.

- 21 Användarvillkoren inleds sedan med artiklarna 1.1 och 1.2 under rubriken ”Webbplatsens användning”.

1.1 Du (”Användaren”) har Sulake Sverige AB:s (”Sulake”) tillåtelse att ha tillgång till och använda Webbplatsen och senare utökningar och ändringar av denna, under adressen www.habbo.se, och där tillhandahållna tjänster (”Tjänsterna”), så länge som du följer användarvillkoren. Sulake förbehåller sig rätten att ändra användarvillkoren utan att i förväg meddela dig. Nya användarvillkor publiceras på Webbplatsen. Du är skyldig att själv hålla dig informerad om ändringar i

användarvillkoren. Att du använder Webbplatsen innebär att du och din förälder eller målsman godkänner den vid var tid gällande versionen av användarvillkoren samt att du har tillåtelse att ingå avtal inklusive att vidta eventuella inköp via Webbplatsen.

1.2 För att ha tillgång till Tjänsterna, måste du först registrera dig som användare av Webbplatsen varigenom du även godkänner användarvillkoren. Du måste ge oss korrekt och fullständig registreringsinformation om dig själv och du är skyldig att meddela oss om den angivna registreringsinformationen senare skulle ändras.

22 Avsnitt 7 i användarvillkoren handlar om de produkter på www.habbo.se som kostar pengar. Avsnittet innehåller bl.a. följande två bestämmelser.

7.1 Sulake erbjuder särskilda tjänster ("Extratjänster") för vilka Användaren, i respektive fall, skall erlägga en särskild avgift. Extratjänsterna inkluderar, men är inte begränsade till, möjlighet att skicka SMS-meddelanden, att beställa och ladda ned ringsignaler och logon till mobiltelefonen och att köpa "virtuella möbler" till sitt hotellrum.

7.4 Sulake bestämmer formerna för betalning av och priset på Extratjänster. Dessa kan ändras över tiden. Information om nytt pris anges på Webbplatsen. Sulake erbjuder Användaren ett tillgodohavande i form av s.k. Habbo-mynt att förvaras på Användarens virtuella konto på Webbplatsen (Habbo-börs). Tillgodohavande i Habbo-mynt kan erhållas genom bl.a. avgiftsbelagda SMS-meddelanden som Användaren sänder till av Sulake anvisat nummer/adress. Kostnaden för sådant SMS-meddelande debiteras det mobiltelefonabonnemang/kontantkort som Användaren utnyttjat. Du garanterar härmed att du är behörig eller har tillstånd att ingå avtal samt använda valt betalningssätt. Användarens tillgodohavande i Habbo-mynt tas i anspråk vid köp av Extratjänst genom ett avdrag, motsvarande priset för den köpta Extratjänsten, från Användarens Habbo-börs.

Yrkande 1

- 23 Av användarvillkoren för Habbo hotell framgår att man måste vara minst 12 år för att få registrera sig. I enlighet med gällande regler, FN:s konvention om barnets rättigheter, räknas varje människa under 18 år som barn. Det är därmed klarlagt att produkten Habbo hotell, och marknadsföringen av densamma, riktar sig till barn.
- 24 En viktig del av Sulakes affärsmetod är att på www.habbo.se saluföra olika produkter – virtuella mynt och därigenom virtuella möbler, medlemskap i särskilda klubbar m.m. – på en webbplats för barn.
- 25 Underåriga saknar dock behörighet att själva åta sig förbindelser. Enligt lag tillkommer denna behörighet i stället förmyndaren, d.v.s. vanligtvis barnets föräldrar.
- 26 I och med den underåriges inledande registrering på www.habbo.se känner Sulake till att avtalsparten är omyndig. Sulake inhämtar dock inte något godkännande från förmyndaren, utan det enda som sker är att användare under 15 år måste ange en förälders/målsmans e-postadress till vilken Sulake sänder information. Den som är mellan 15 och 18 år behöver över huvud taget inte ange någon sådan e-postadress. I det mejl som Sulake sänder till e-postadressen bekräftar bolaget den underåriges registrering på Habbo samt informerar om att det går att spärra betaltjänster om förmyndaren kontaktar sin telefon- eller mobiloperatör. Förmyndaren kan dock inte svara på mejlet.
- 27 Den förälder/målsman som erhåller sådant mejl från Sulake måste således inte agera för att den underåriges avtal ska bli gällande. Sulakes utgångspunkt är i stället att förmyndares samtycke kan förutsättas, alternativt att det räcker med att informera förmyndaren. Ett sådant antagande strider mot 9 kap. föräldrabalken och den äventyrar därmed den underåriges grundläggande och angelägna skydd mot oönskade och ofördelaktiga rättshandlingar. Sulake träffar aldrig sina kunder och de underåriga kunderna hanterar inte några kontanter. Vems medlen är som används till köp på Habbo är inte känt, d.v.s. Sulake vet inte om förmyndaren verkligen låtit den underåriga förfoga över beloppet ifråga. Att den underåriga får förfoga över telefonen är inte klarlagt, inte heller om förmyndaren vet om vad som skett.

- 28 Förmyndarens samtycke kan i förevarande fall inte förutsättas. I detta fall, där köpen sker över internet och avtalsparterna aldrig träffas, finns nämligen inte några förmyndares uppträdanden, omkringliggande omständigheter, tidigare affärsrelationer eller något annat som kan ge Sulake anledning till ett sådant antagande; ett antagande som dessutom är helt automatiserat. Det handlar här även om ett avtal som ger den underårige möjligheten till upprepade köp över lång tid, d.v.s. något helt annat än en mindre engångstransaktion i en matvarubutik eller motsvarande. En underårig Habbo-användare är i genomsnitt registrerad på webbplatsen under två år. De underåriga kan spendera upp till 750 kr i månaden på köp av virtuella möbler och husdjur. Alltså kan en underårig köpa saker på Habbo för 9000 kr per år.
- 29 I förevarande fall krävs att förmyndaren ratihaberar avtalet. Ratihabitation sker dock aldrig genom förmyndares passivitet. Inte heller kan Sulakes information i e-post att telefon- och mobilabonnemang kan spärras anses motsvara lagens krav på förmyndares godkännande. Sulake kontrollerar för övrigt inte om bolagets e-postmeddelande till förmyndaren öppnas. I dagsläget kan Sulake inte ens vara säker på att förmyndaren nås av någon information över huvud taget eftersom den e-postadress som den underårige själv registrerar på webbplatsen inte heller kontrolleras. Som framgår av de registreringar på webbplatsen som KO låtit vidta kan den underårige till och med ange en påhittad e-postadress till förälder/målsman och ändå genomföra köp. I de fall där den underårige är över 15 år krävs inte ens att någon förmyndares e-postadress anges.
- 30 Affärsmetoden innefattar således påtagliga risker för lagöverträdelse och är under alla omständigheter ägnad att leda till lagöverträdelse.

Yrkande 2

- 31 Ett barns förståndsmognad är av fullt naturliga orsaker begränsad. Detta innebär att man inte kan förvänta sig att barn förstår lika mycket som en vuxen. Inte heller har barn haft den vuxnes möjligheter att samla erfarenheter.
- 32 Det aktuella avtalet gjorde det möjligt för den underårige att använda Habbo hotell. Avtalet inrymmer även villkor för köp av olika produkter på www.habbo.se.

Användaravtalet ifråga innehåller också garantifriskrivningar, ansvarsbegränsningar, tredje man- och licensbestämmelser, integritetsbestämmelser samt lagvalsklausuler. I avtalets inledning uppmanar också Sulake den underårige att noggrant läsa igenom villkoren.

- 33 Av villkoren framgår exempelvis att när den underårige tillhandahåller information eller material till Sulake via bolagets webbplats godkänner den underårige enligt artikel 2.6 samtidigt att Sulake och dess avtalsparter har en *"... avgiftsfri, evig, världsomfattande, oåterkallelig och fullständig under licensierbar rätt att använda, reproducera, modifiera, anpassa, informera allmänheten [...] utan [...] ansvarsskyldighet och förpliktelser..."*. I användaravtalet förekommer vidare ord och begrepp som *"förmögenhetskada"*, *"juridisk person"*, *"uppvigling"*, *"server-emulatorer"*, *"upphovsrättsligt"*, *"immateriell"*, *"följdsador"* och *"goodwill"*. Som ytterligare ett exempel kan konstateras att det finns en tämligen speciell konstruktion bakom värderingen av Habbomynten och de olika kurser som finns.
- 34 Det är en vedertagen norm, att avtalsvillkor inte får vara så pass komplicerade att det inte kan förutsättas att barn förstår dem (se Walin och Vängby, Föräldrabalken - en kommentar, del 1, 2009, s 9:16 f). Sulakes Användarvillkor är så pass omfattade och invecklade att det i det närmaste är uteslutet att barn från 12 år och uppåt, dvs. Sulakes avtalsparter, ska kunna förstå dess fulla innebörd. Det aktuella avtalets omfattning, innehåll och följd effekter får sägas vara svåra att begripa till och med för en vuxen.
- 35 Enligt allmänna tvingande rättsgrundsatser måste den underårige ha möjlighet att förstå ett avtals innebörd för att över huvud taget kunna bli avtalspart. Om den underårige inte har möjlighet att förstå avtalets innebörd medför inte ens förmyndares eventuella godkännande att avtalet blir giltigt.

Sulake*Yrkandenas utformning*

- 36 KO:s yrkande 1 att Marknadsdomstolen ska förbjuda Sulake *”att låta underåriga ingå köpeavtal på www.habbo.se utan samtycke från den underåriges förmyndare”* har inte närmare preciserats.
- 37 Vad som utgör *”samtycke”* är en central civilrättslig fråga som inte har en given betydelse. KO:s yrkande undantar inte heller situationer där *”erforderligt samtycke”* finns innan köp eller där *”godkännande”* ges efter köp, vilket är terminologi som kan härledas till föräldrabalken.
- 38 Sulake kan inte se att det under några omständigheter finns förutsättningar att formulera ett förbud som träffar ett skede före det att ett köpeavtal görs gällande. Detta eftersom förbudet då skulle träffa en hel grupp av avtal, i detta fall avtal med underåriga. Sådana avtal kan inte anses generellt ogiltiga.
- 39 Ett förbud, för det fall det skulle anses finnas grund för sådant och det bedöms vara en nödvändig, lämplig och proportionell åtgärd, kan därför endast avse den åtgärden att återbetalning skulle nekas i fall av ogiltigt avtal.
- 40 Även KO:s yrkande 2 om att Marknadsdomstolen ska förbjuda Sulake att låta underåriga träffa avtal enligt vissa villkor uppvisar betydande vaghet genom hänvisningen till *”andra avtal [...] med en lika komplicerad ordalydelse”*.
- 41 Ett förbud mot otillbörlig marknadsföring enligt 23 § MFL kan endast avse en viss faktisk marknadsföringsåtgärd. I enlighet härmed har för vagt ställda yrkanden inte ansetts kunna bifallas i Marknadsdomstolens praxis (se t.ex. MD 2009:19). I stället för att anknyta till en konkret marknadsföringsåtgärd omfattar KO:s yrkanden en hel affärsmodell.
- 42 Ett så utformat yrkande kan inte anses vara tillräckligt preciserat. Förbud med yrkat innehåll kan inte tillämpas i praktiken.

God marknadsföringssed

- 43 Sulakes affärsmetod överensstämmer med god marknadsföringssed och strider inte mot något förbud i ICC:s grundregler för reklam. Affärsmetoden står i överensstämmelse med vedertagen branschpraxis.
- 44 Underåriga kan, under de förutsättningar som Sulake uppställer på Habbo, ingå civilrättsligt bindande köpeavtal utan uttryckligt samtycke från förmyndare. Civilrättsligt bindande köpeavtal kan även ingås med förmyndares godkännande.
- 45 En marknadsföringsåtgärd kan inte kritiseras endast ur den aspekten att den vänder sig till barn eller ungdomar. I stället måste en åtgärd bedömas utifrån villkoren i det enskilda fallet. Sulakes marknadskommunikation är anpassad till barn och ungdomar och man iakttar särskild aktsamhet med hänsyn till barns oerfarenhet och godtrogenhet.
- 46 Sulake uppvisar särskild aktsamhet bl.a. genom sina strikta skyddsmekanismer i samband med köp. Det tillämpas åldersgräns, förmyndarmeddelande, låga beloppsgränser och upprepade uppmaningar om tillåtelse vid köp.
- 47 Enligt artikel D5 i ICC:s grundregler för reklam ska för erbjudanden av produkter till barn via elektroniska media föräldrar uppmanas att delta i eller övervaka barnens interaktiva aktiviteter.
- 48 Sulake uppmanar till involvering av förmyndare, bland annat genom påminnelser om att fråga förmyndare om lov innan köp. Förmyndare till de användare som uppger sig vara yngre än 15 år får också ett särskilt e-postmeddelande med information om Habbo. KO påstår att det visats att underåriga inte ens behöver ange en riktig e-postadress till förmyndare vid användarregistreringen. Den tekniska funktionen på Habbo är dock att om användaren i fältet "*Skriv in dina föräldrars email:Föräldrar/målsmans email*" anger en uppgift som inte har format av en e-postadress, det vill säga "[...].[...].[...]", kommer följande meddelande visas på registreringssidan, tydligt markerat i rött: "*Skriv in en giltig emailadress till en av dina föräldrar*". Användaren kan då inte heller fortsätta med registreringsprocessen förrän detta har åtgärdats. Meddelandet "*Dina föräldrars email verkar var densamma som din email*" visas

dessutom och stoppar registreringsprocess på motsvarande sätt om användaren uppger samma e-postadress för både förmyndaren och sig själv.

- 49 Inom ramen för betalningsprocessen uppmanas underåriga användare upprepade gånger att säkerställa att de har samtycke från förmyndare innan köp sker. Följande är en allmän sådan uppmaning som gäller för alla köp och upprepas vid flera tillfällen genom betalningsprocessen:

"Kom ihåg att de mynt som du köper, de köper du för riktiga pengar och du måste ha målsmans tillåtelse om du är under 18 år. Har du inte det kan ditt konto stängas av. Fråga alltid om lov först".

- 50 För köp via SMS anges följande särskilda uppmaning: *"Är du 15 år eller yngre bör du fråga ägaren av mobiltelefonen om lov innan du köper via SMS."* Innan ett köp via SMS är genomfört uppmanas underåriga användare återigen att fråga om målsmans tillåtelse enligt den ovan återgivna, allmänna uppmaningen. Användaren måste också bekräfta sin e-postadress. Först därefter omdirigeras användaren till Sulakes "billing partner" för SMS-betalningar. Där måste användaren ange sitt telefonnummer för att sedan kunna ta emot en särskild kod. Den koden ska användaren ange manuellt på betalningssidan. Det finns således flera möjligheter att avbryta betalningsprocessen innan köpet är slutfört.

- 51 För IVR-samtal anges följande särskilda uppmaning: *"Glöm inte att alltid fråga ägaren till telefonen om lov innan du använder tjänsten!"* Vid uppringning av telefonnumret för IVR-samtal får användaren besked om exakt hur mycket pengar som samtalet kommer att kosta. Den potentiella kostnaden måste accepteras genom ett knapptryck innan det går att fortsätta. Efter detta meddelande får användaren sedan ett ytterligare meddelande om att denne måste vara över 18 år eller ha sin förälders tillåtelse för att köpa Habbo-mynt. Användaren ombeds att i annat fall avsluta samtalet. Om samtalet fullföljs ska användaren sedan slå in en personlig kod som tillhandahålls på Habbos betalningssida. När denna personliga kod angetts ska den bekräftas genom att trycka "1" (och om den är fel eller man önskar avsluta samtalet ska man trycka "2"). Först därefter är köpet klart. Såsom för SMS-betalningar finns det således flera möjligheter att avbryta betalningsprocessen innan köpet är slutfört.

- 52 Sulake tillämnar även strikta beloppsgränser och tekniska begränsningar avseende antalet köp. Syftet är att undvika att underåriga användare vidtar oönskade och ofördelaktiga rättshandlingar. Via SMS kan köp göras för högst 150 kr per vecka. Endast fem köp per vecka är möjligt med IVR-samtal och varje sådant köp kostar 37,50 kr. Detta innebär att högsta tillåtna köp per vecka genom IVR-samtal är 187,50 kr. Per månad motsvarar detta maximala köp således ca 600 kr för SMS respektive ca 750 kr för IVR-samtal. Med betal- och kreditkort finns det en gräns på totalt 500 kr per månad. Dessutom kan användaren endast utföra ett kortköp per dygn, vilket ger ytterligare skydd mot upprepade och förhastade transaktioner.
- 53 En beloppsgräns om 500-750 kr per månad motsvarar den köpkraft som Sulakes användare har. För användare äldre än 13 år motsvarar beloppsgränserna ett lägre belopp än vad personerna i genomsnitt förfogar över per månad. Åldern på användarna av Habbo varierar naturligtvis över tid. Exakta uppgifter saknas. Det förutsätts dock att ingen är yngre än minimiåldern 12 år.
- 54 Enligt Sulakes egen granskning av hur Habbo använts mellan 2009 och den 17 augusti 2011 har användarna i genomsnitt varit registrerade i nästan två år vid tiden för deras första köp på Habbo. Majoriteten av de användare som gör köp på Habbo uppskattas vara mellan 14 och 18 år.
- 55 I en offentlig utredning i slutet av 1980-talet hänvisades till en undersökning från SCB från 1985. Den undersökningen visar att 13-15-åringar i genomsnitt, då, för mer än 25 år sedan, förfogade över ca 550 kr i månaden och att 16-19-åringar ofta förfogade över 2 000 kr i månaden (se SOU 1988:40, s. 133). Det konstaterades också att tonåringar inte sällan själva disponerar över barnbidrag och att de tidigt får egna arbetsinkomster. Likaså framgick att många ungdomar visat sig kunna spara betydande belopp, varför det var möjligt för dem att även göra dyrbara köp eller lämna en stor handpenning beträffande kreditköp (SOU 1988:40, s. 133). Senare statistisk från Swedbank (2008) visar att 14-18-åringar (d.v.s. samma ålder som majoriteten av köparna på Habbo uppskattas ha) i genomsnitt förfogar över 580-1 160 kr varje månad. Inflationsjusterat motsvarar detta idag 620-1 240 kr. Enligt en uppskattning gjord av Konsumentverket disponerar 15-åringar månatligen över 580 kr (april 2009).

- 56 Sulake är medveten om att dess system för användning av och köp på Habbo inte är fritt från missbruk och tillämpar också en generös återbetalningspolicy vid klagomål.

Nationell inskränkning av vad som utgör god marknadsföringssed bör undvikas

- 57 De relevanta reglerna i MFL implementerar EU:s direktiv 2005/29/EG av den 11 maj 2005 om otillbörliga affärsmetoder som tillämpas av näringsidkare gentemot konsumenter på den inre marknaden (Direktivet). Direktivet är ett så kallat fullharmoniseringsdirektiv, vilket innebär att medlemsstaternas lagstiftning ska vara detalj-anpassad och inte i något hänseende avvika från den EU-rättsliga. Som huvudsaklig utgångspunkt vid genomförandet av Direktivet gäller att medlemsstaterna endast får bestämma ett skydd för konsumenterna som är i nivå med vad som anges i Direktivet.
- 58 I princip innebär detta att medlemsstaterna inte har rätt att införa strängare krav på näringsidkare än som gäller i övriga medlemsländer. Nationella inskränkningar av vad som utgör god marknadsföringssed utgör principiellt sett hinder mot den fria rörligheten och måste sålunda vara proportionerliga och ta hänsyn till förhållandena i det enskilda fallet (jfr förenade målen C-261/07 och C-299/07, VTB-VAB NV mot Total Belgium NV och Galatea BVBA mot Sanoma Magazines Belgium NV, dom den 23 april 2009).
- 59 Sulakes moderbolag i Finland har erhållit godkännande av sin affärsmetod och därtill framhållits som ett föredöme av den finska Konsumentombudsmannen. Detta är samma affärsmetod som tillämpas i Sverige. Inget annat bolag i Sulake-koncernen inom EU har fått sådan kritik riktad mot sig som KO anför i förevarande mål. I syfte att upprätthålla harmoniseringen på området finns därför anledning att i förevarande mål vara återhållsam i syfte att undvika en nationell (svensk) inskränkning av vad som utgör god marknadsföringssed.

Köp på Habbo får anses vara sådana sedvanliga köp som underåriga kan ingå utan förmyndares uttryckliga samtycke.

- 60 Köp på Habbo får anses vara sådana sedvanliga köp som underåriga kan ingå utan förmyndares uttryckliga samtycke. Dock kan det förekomma missbruk och omstän-

digheter i enskilda fall som innebär att köpeavtal inte är bindande förrän avtalet i efterhand godkänts av den underåriges förmyndare eller behörigen fullgjorts.

- 61 Av 9 kap. 1 § föräldrabalken följer som huvudregel att underåriga inte själva får råda över sin egendom eller åta sig förbindelser i vidare mån än som följer av vad gäller på grund av lag.
- 62 Det är väletablerat och accepterat att underåriga regelmässig ingår köpeavtal av vissa slag. Över tid har det i svensk rätt kommit till uttryck en allmän rättsgrundsats att underåriga får företa sedvanliga köp. Denna allmänna rättsgrundsats följer av lagförarbeten, rättspraxis och juridisk doktrin. I Finland är motsvarande rättsgrundsats uttryckligen lagfäst i 24 (1) § lagen om förmyndarverksamhet, vari följande anges:
- "En omyndig får företa rättshandlingar som med beaktande av omständigheterna är sedvanliga och av mindre betydelse."*
- 63 Den allmänna rättsgrundsatsen i svensk rätt har motsvarande innebörd, även om rättshandlingsförmågan vanligen förklaras som att något uttryckligt samtycke från förmyndare inte krävs för sådana köp. För sedvanliga köp kan istället ett "tyst" (eller "konkludent") samtycke från förmyndaren förutsättas. Sådant samtycke kan ha generell utformning (SOU 1988:40, s. 202). Förmyndares underlåtenhet att agera är av betydelse. Likaså är det av betydelse om förmyndare regelmässigt brukar låta underårig företa vissa rättshandlingar, såsom att utan anmärkning betala vissa slags räkningar i anledning av den omyndiges kreditköp.
- 64 Vad som utgör ett sådant sedvanligt köp som en underårig kan företa med civilrättslig verkan, utan uttryckligt samtycke från förmyndaren, bestäms av omständigheterna i det enskilda fallet.
- 65 Tydligt är att avgörande för om ett köp kan anses som sedvanligt är om det med hänsyn till den omyndiges ålder samt varans art och pris är att anses som normalt. Vad som är sedvanligt styrs alltså av hur konsumtionskulturen ser ut i varje givet ögonblick och förändras över tid. Det kan noteras att Konsumentverket i slutet av 1980-talet var av uppfattningen att samtycke borde kunna presumeras för köp på 60-70 kr (enligt dagens penningvärde motsvarar det ca 210 kr). För köp om större belopp

skulle näringsidkaren behöva anföra samtycke från förmyndare. Sådant samtycke skulle dock anses *visat "om köpet med hänsyn till varans art och pris samt barnets ålder är normalt och andra omständigheter inte talar mot ett samtycke"* (SOU 1988:40, s. 134). Köp på Habbo bör anses som sådant *"normalt"* köp.

- 66 Ovan har redogjorts för att majoriteten av dem som köper Habbo:s tjänster bedöms befinna sig i åldersspannet 14-18 år. De har större möjligheter att ingå sedvanliga köp än de yngsta användarna (12 år). Det har även redogjorts för de belopp som underåriga vanligtvis har att röra sig med per månad. Dessa belopp ska relateras till de beloppsgränser som Habbo tillämpar. Gränserna är så lågt satta att eventuella köp som ingås i regel är att anse som sedvanliga, I och med beloppsgränserna kan den underåriga som mest förslösa en viss summa varje månad. Därmed begränsas de ekonomiska riskerna.
- 67 Eventuella köp på Habbo är även momentana och beloppsbestämda vid tidpunkten för varje enskilt köp. Köpeavtalen är därför inte förenade med någon risk för ytterligare ekonomiska följder. Att en underårig ingår ett köpavtal till ett begränsat belopp på internet är idag en sedvanlig rättshandling. Handel på internet är normalt i dagens samhälle, även bland yngre internet-användare.
- 68 Även om Marknadsdomstolen skulle anse att köp på Habbo i allmänhet eller i enskilda fall inte utgör sådana sedvanliga köp som underåriga kan ingå utan uttryckligt samtycke från förmyndare, kan sådana köp bli giltiga genom förmyndares godkännande. Sådant godkännande kan exempelvis ges genom att förmyndare betalar för SMS och IVR-samtal.

Användarvillkoren

- 69 Sulake anser att dess tidigare användarvillkor överensstämmer med god marknadsföringssed och bestrider att det skulle finnas en vedertagen norm att villkor inte får vara *"så pass komplicerade att det inte kan förutsättas att barn förstår dem"*.
- 70 Även om Marknadsdomstolen skulle finna att det finns en sådan norm bestrider Sulake att de tidigare användarvillkoren skulle ha varit så komplicerade att det inte

kunde förutsättas att Habbos användare förstod dem. Sulakes användarvillkor står även i överrensstämmelse med artikel 18 i ICC:s grundregler för reklam.

- 71 Sulake har alltid haft som målsättning att användarvillkoren på Habbo ska ge en lättförståelig bild av de förutsättningar som gäller vid användandet. Även om villkoren kan ha upplevts som omfattande har de varit enkla att förstå i relevanta delar. Bland annat anges tydligt i användarvillkorens ingress att förmyndares tillåtelse krävs för den som är under 18 år. Gällande köp på Habbo angavs följande i de tidigare användarvillkorens punkt 7.1.

"Sulake erbjuder särskilda tjänster ("Extratjänster"), för vilka Användaren, i respektive fall, skall erlägga en särskild avgift. Extratjänsterna inkluderar, men är inte begränsade till, möjlighet att skicka SMS-meddelanden, att beställa och ladda ned ringsignaler och logon till mobiltelefonen och att köpa "virtuella möbler" till sitt hotellrum."

- 72 Sulake är av uppfattningen att användarvillkoren är utformade så att en användare som är 12 år eller äldre väl förstår deras innehåll. Det kan nämnas att Sulake aldrig haft någon tvist med sina användare i Sverige angående innehållet eller tolkningen av användarvillkoren. Det oaktat medges att det förekommit vissa begrepp som kan ha upplevts som onödigt komplicerade, även om Sulake är av uppfattningen att ungdomar idag är väl medvetna om betydelsen av fler begrepp än vad som tycks vara KO:s uppfattning (t.ex. "*upphovsrättsligt*", som ungdomar bör anses förstå bl.a. från intensiv debatt om olovlig fildelning på Internet).

- 73 Sulake har förenklat de nya användarvillkoren, bland annat med anledning av Konsumentverket/KO:s kritik. Enligt Sulake ska dock användarna likväl antas ha förstått innebörden av de tidigare användarvillkoren. Sådan förståelse har uppnåtts genom det sammanhang som komplicerade begrepp funnits i. Ytterligare förklaringar om reglerna har också givits på Habbo. Förklarande information ges på flera olika sätt på Habbo, bland annat samlat på en sida benämnd FAQ [Frequently Asked Questions]. Angående användarnas uppträdande på Habbo, hänvisas användare till en sida med namnet "*Habboway*". På den sidan anges med stor och tydlig text att den så kallade "*Habbo Way-Habbo Principen*" utgörs av följande regler:

"Du ska inte mobba, reta eller utsätta andra Habbos för fara.

Du ska inte stjäla möbler, scamma för att försöka få tag på lösenord från andra habbos.

Se till att hålla ditt lösenord och annan personlig information hemlig och försök heller inte få tag på sådan information från andra habbos. Du får inte ge bort, byta bort ditt Habbo konto och inte heller försöka sälja möblerna utanför Habbo för att få riktiga pengar.

Ta inte del av cybersex, försök heller inte uppmuntra till cybersex eller annat oacceptabelt beteende.

Använd inte någon mjukvara som inte har med Habbo att göra eller andra utomstående program som kan vara ett hot för Habbos säkerhet. "

- 74 Sulake är sammanfattningsvis av uppfattningen att även dess tidigare användarvillkor var utformade så att målgruppen väl förstår innehållet. Användningen av de villkoren har åtminstone inte stått i strid med god marknadsföringssed.

Lagstridighetsprincipen

- 75 Lagstridighetsprincipen är inte tillämplig i detta mål. I stämningsansökningen hänvisar KO genomgående till lagstridighetsprincipen. Hänvisning till denna princip görs till synes för att inordna civilrättsliga påståenden om underårigas rättshandlingsförmåga under generalklausulen om god marknadsföringssed i 5 § MFL. Lagstridighetsprincipen tar dock inte sikte på den civilrättsliga frågan. Som framgår av Marknadsdomstolens praxis tillämpas principen endast på klara fall av lagbrott eller uppmaning till lagbrott. Den tillämpas inte i situationer där rättsläget är mer oklart.
- 76 I förevarande mål är inte "produkten" (egentligen en tjänst) som säljs olaglig. Att lagstridighetsprincipen inte är tillämplig gällande underårigas rättshandlingsförmåga framgår vidare av Marknadsdomstolens tidigare avgörande MD 1986:4. Den underliggande civilrättsliga frågan var i det målet densamma som i det förevarande.

77 Det kan noteras att någon skillnad gällande tillämpning av lagstridighetsprincipen i svensk rätt (förutom att det för förbud numera krävs att lagstridig marknadsföring ska ha sannolik ekonomisk effekt på mottagarkretsen) inte avsetts med införandet av nuvarande MFL (jfr prop. 2007/08:115, s. 77). Det finns därför ingen anledning till att Marknadsdomstolen nu skulle inta en annan inställning än i MD 1986:4 gällande lagstridighetsprincipens tillämpning.

Transaktionstestet

- 78 Även om Marknadsdomstolen skulle finna att Sulakes affärsmetoder är lagstridiga är de likväl inte otillbörliga jämte 6 § MFL.
- 79 Otillbörlighet i förevarande mål kan rimligen bara gälla i förhållande till köpeavtal. Att enbart registrera sig på Habbo och inte köpa några tjänster utgör inget affärsbeslut och inte heller någon konsumtion.
- 80 För att identifiera genomsnittskonsumenten måste först avgöras om näringsidkaren riktar sin marknadsföring mot hela konsumentkollektivet eller mot en viss målgrupp. I inget av fallen ska de mer sårbara konsumenterna ur en viss grupp användas vid bedömningen. Även om näringsidkaren riktar sig mot personer ur en viss åldersgrupp skall bedömningen ske utifrån vilka förväntningar som kan ställas på genomsnittskonsumenten i denna grupp och inte den yngsta konsumenten.
- 81 Sulakes lägsta tillåtna ålder för www.habbo.se är 12 år, medan genomsnittsåldern för dem som köper tjänster (det vill säga konsumenterna) uppskattas till 14-18 år. De förväntningar man kan ställa på en sådan genomsnittskonsument är att personen förstår innebörden av de krav som gäller för köp på Habbo och även tar till sig de påminnelser om att vid behov fråga förmyndare om lov som vid upprepade tillfällen anges i samband med köp. En sådan genomsnittskonsument har därför säkerställt erforderligt samtycke. Eventuell otillbörlighet i Sulakes marknadsföring kan därför inte anses i tillräcklig utsträckning påverka konsumenterna att besluta om köp på Habbo.

Inte grund för totalförbud

- 82 Även om Marknadsdomstolen skulle anse att Sulakes marknadsföring i något avseende är otillbörlig ska sådant totalförbud som avses med KO:s yrkanden inte meddelas.
- 83 Omständigheterna i MD 1986:4 motsvarar i stort förhållandena i förevarande mål. I MD 1986:4 tillkom dock att svarandebolaget tillämpade förfaringssättet att låta underåriga underteckna en handling som gav intryck av att en för den underåriga bindande förpliktelse uppkom genom undertecknandet, bland annat avseende skyldighet att betala ersättning motsvarande återanskaffningsvärdet eller servicekostnad för förkommet eller skadat program. Användningen av sådana skriftliga handlingar ansågs vara vilseledande och förbjöds därför av Marknadsdomstolen. Något motsvarande agerande eller vilseledande förekommer inte på Habbo. Det saknas därför grund att meddela förbud av något slag.
- 84 Det ska i detta sammanhang även noteras att 23 § MFL om förbud är fakultativ i och med att det endast anges att Marknadsdomstolen "*får meddela förbud mot viss otillbörlig marknadsföring*". Förevarande mål gäller en fråga som är tämligen utvecklade juridiskt, särskilt vad gäller köp på Internet. Den lämpliga åtgärden, om någon, bör därför begränsas till att Konsumentverket/KO och Sulake tillsammans med andra aktörer som bedriver motsvarande verksamhet samarbetar för att komma överens om tydliga förutsättningar för underhållningstjänster på Internet, särskilt i förhållande till ungdomar. Förbud är inte att anse som en vare sig nödvändig, lämplig eller proportionerlig åtgärd.

BEVISNING

- 85 Parterna har åberopat viss skriftlig bevisning. KO har även åberopat uppspelning av två inspelningar från internet gjorda den 2 maj 2011 respektive den 4 maj 2011.

DOMSKÄL*Utformningen av KO:s talan*

- 86 Sulake har gjort gällande att KO:s yrkande 1, liksom yrkande 2 i vad det avser ”andra avtal [...] med en lika komplicerad ordalydelse”, inte kan bifallas redan på den grunden att de inte i tillräcklig mån anknyter till en konkret marknadsföringsåtgärd. När det gäller yrkande 1 har Sulake anfört att det avser en civilrättslig rättshandling som inte regleras av marknadsrätten och inte heller strider mot lag. Vad gäller yrkande 2 har bolaget anfört att det brister i precision vad avser hänvisningar till ”avtal” och ”en lika komplicerad lydelse”.
- 87 KO har bestritt detta och har till stöd härför anfört följande. Yrkande 1 anknyter till en synnerligen konkret affärsmetod, dvs. metoden att träffa avtal med underåriga. Att ordet ”*samtycke*” inte är entydigt är inte detsamma som att marknadsföringsåtgärden inte är konkret. Ordet ifråga återfinns dessutom i domslutet i MD 1986:4. Yrkande 2 anknyter även det till användarvillkor som är synnerligen konkreta och som har bifogats till stämningsansökan. Yrkandet hindrar inte att avtal träffas med underåriga utan syftar till att förhindra att barn inte förstår vad de avtalar om.

Marknadsdomstolens bedömning

- 88 En talan i Marknadsdomstolen måste, liksom talan vid andra svenska domstolar, avse ett konkret sakförhållande och kan inte avse t.ex. bedömningen av ett handlande *in abstracto*. Vidare följer av 42 kap. 2 § första stycket 1 rättegångsbalken, att käranden måste framställa ett bestämt yrkande. Det innebär bl.a. att käranden, när en förbudstalan enligt MFL förs, tydligt måste precisera hur ett eventuellt förbud ska vara utformat (se bl.a. MD 2007:6).
- 89 Marknadsdomstolen konstaterar, att KO:s talan avser Sulakes affärsmetod att ingå avtal med underåriga; yrkande 1 utan samtycke från deras förmyndare och yrkande 2 på de villkor som framgår av domsbilagan eller villkor med lika komplicerad lydelse. KO:s talan avser därmed konkreta sakförhållanden och yrkandena är också tillräckligt preciserade för att kunna prövas i sak.

- 90 Sulakes yrkande om avvisning i denna del ska följaktligen lämnas utan bifall.

Marknadsföringens mottagare

- 91 Det är ostridigt i målet att den aktuella marknadsföringen riktar sig till barn från 12 år och uppåt. Sulake har anfört att majoriteten av dem som köper tjänster på Habbo är mellan 14 och 18 år.

- 92 I ingressen till Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/29/EG av den 11 maj 2005 om otillbörliga affärsmetoder sägs bl.a. att om en affärsmetod är särskilt riktad till en viss konsumentgrupp, till exempel barn, är det önskvärt att affärsmetodens inverkan bedöms ur ett perspektiv som är representativt för den genomsnittliga medlemmen i denna grupp (punkt 18, se även artikel 5.3).

- 93 Den konsumentgrupp som berörs av den nu påtalade marknadsföringen är enligt vad som framgår av utredningen i målet barn mellan 12 och 18 år. Marknadsföringen bör därför bedömas ur ett perspektiv som är representativt för den genomsnittliga mottagaren i denna grupp.

God marknadsföringssed

- 94 Enligt 5 § MFL ska marknadsföring stämma överens med god marknadsföringssed. I detta ligger bl.a., att marknadsföringen, i enlighet med den s.k. lagstridighetsprincipen, ska vara laglig, vilket betyder att den inte får strida mot annan lag eller kunna leda till lagbrott.

- 95 Lagstridighetsprincipen kommer även till uttryck i den inledande artikeln i Internationella handelskammarens (ICC) grundregler för reklam. I artikel 1 första stycket anges sålunda att marknadskommunikation ska vara laglig, hederlig och vederhäftig samt att den inte får utformas på ett stötande sätt.

- 96 Enligt 6 § MFL är marknadsföring som strider mot 5 § MFL att anse som otillbörlig om den i märkbar mån påverkar eller sannolikt påverkar mottagarens förmåga att fatta ett välgrundat affärsbeslut.

Sulakes affärsmetod att låta underåriga ingå köpeavtal på www.habbo.se (yrkande 1)

- 97 KO har gjort gällande att Sulakes affärsmetod, att låta underåriga ingå köpeavtal på www.habbo.se utan förmyndares samtycke, strider mot kravet på god marknadsföringssed samt har anfört att affärsmetoden är lagstridig då den strider mot reglerna om förmyndares samtycke i 9 kap. föräldrabalken (FB) och att den därmed också strider mot ICC:s grundregler för reklam. KO har också gjort gällande att affärsmetoden är otillbörlig samt anfört att den i märkbar mån påverkar eller sannolikt påverkar mottagarens förmåga att fatta ett välgrundat affärsbeslut.
- 98 Sulake har bestritt såväl att dess affärsmetod strider mot god marknadsföringssed som att den är otillbörlig.
- 99 Marknadsdomstolen har i MD 2012:14 (KO mot Stardoll AB), prövat frågan om det i sig strider mot bestämmelserna i föräldrabalken att ingå avtal med någon som är underårig utan förmyndarens samtycke samt har funnit att så inte är fallet (se punkterna 120-127 samt 137 i ovan nämnda dom). Något skäl att göra en annan bedömning med avseende på omständigheterna i detta mål finns inte.
- 100 Av det anförda följer, att Sulakes affärsmetod – att låta underåriga ingå köpeavtal på www.habbo.se utan förmyndares samtycke – i sig inte strider mot lag och inte heller mot ICC:s grundregler för reklam samt att den därmed inte heller strider mot god marknadsföringssed.
- 101 Vid denna bedömning ska KO:s talan avseende yrkande 1 lämnas utan bifall.

Sulakes användarvillkor (Yrkande 2)

- 102 KO har gjort gällande att användningen av Sulakes standardavtalsvillkor utgjort en affärsmetod som varit i strid mot kravet på god marknadsföringssed samt har anfört att användningen stått i strid med en vedertagen norm enligt vilken avtalsvillkor inte får vara så pass komplicerade att det inte kan förutsättas att barn förstår dem och att den stått i strid med artikel 18 i ICC:s grundregler för reklam. KO har också gjort gällande att affärsmetoden varit otillbörlig i det att den i märkbar mån påverkat eller sannolikt påverkat mottagarens förmåga att fatta ett välgrundat affärsbeslut.

- 103 Sulake har bestritt att den aktuella affärsmetoden varit i strid mot god marknadsföringssed och i andra hand att den varit att anse som otillbörlig.
- 104 Att ingå avtal med någon som är underårig, utan förmyndarens samtycke, strider, som ovan anförts, i sig inte mot bestämmelserna i FB. I fall där den underårige inte har rådighet över det som avtalet omfattar, är dock en förutsättning för avtalets giltighet att förmyndaren samtycker till avtalet. Vissa avtal anses vara förenade med sådana risker för den underårige att en förutsättning för giltighet är att även överförmyndaren samtycker till dem. Exempelvis får en förälder endast med överförmyndarens samtycke ta upp lån eller företa någon annan rättshandling som innebär att den omyndige sätts i skuld (se 13 kap. 12 § 1 st. 1 FB).
- 105 Bestämmelserna om den underåriges begränsade rättshandlingsförmåga och kravet på samtycke syftar till att i olika avseenden skydda den underårige. I första hand tar bestämmelserna sikte på att skydda den underårige i ekonomiskt hänseende (se Saldeen, Barn och föräldrarätt, 6 uppl., 2006 s. 277 f.). Men bestämmelserna får också anses vara ägnade att säkerställa barnets rätt till omvårdnad, trygghet och god fostran (se Olsen, Rättshandlingsförmågan och barns konsumtion, Barn och rätt, 2004 s. 141). (Angående barns rättshandlingsförmåga m.m.; se vidare Dahlstrand, Barn som ekonomiska aktörer, Barnet som subjekt och aktör, 2006 s. 11 ff.).
- 106 Av artikel 18 i ICC grundregler för reklam framgår att särskild aktsamhet ska iakttagas ifråga om marknads kommunikation som riktar sig till barn eller ungdomar och att sådan marknadsföring inte får söka utnyttja barns naturliga godtrogenhet eller ungdomars bristande erfarenhet. Av artikel D5 i reglerna framgår vidare att digital marknads kommunikation som riktas till barn i en viss åldersgrupp ska vara lämplig och passande för dessa barn.

Marknadsdomstolens bedömning

- 107 Av utredningen i målet framgår att det avtal som ingåtts mellan den underårige och Sulake varit ett avtal om medlemskap i Habbo och att de aktuella avtalsvillkoren reglerat användningen av webbplatsen. Avtalsvillkoren har rört både skyldigheter och

rättigheter för såväl användaren som för Sulake och omfattat bl.a. köp av olika produkter på www.habbo.se.

- 108 Väl får de av Sulake tillämpade avtalsvillkoren anses ha uppvisat en inte obetydlig komplexitet. Detta förhållande kan emellertid ensamt inte anses ha medfört att Sulakes affärsmetod varit i strid mot bestämmelserna i FB. KO har inte gjort gällande att avtalet innehållit något villkor som medfört att avtalet skulle ha varit ogiltigt enligt någon av de tvingande bestämmelserna i FB. Inte heller har det framkommit att avtalet innehållit något villkor som medfört att det stått i strid med någon annan tvingande bestämmelse eller i övrigt stått i strid med lag. Och villkoren kan inte vare sig enskilt eller sammantaget anses ha varit ägnade att utnyttja barns godtrogenhet eller ungdomars bristande erfarenhet.
- 109 På grund av det anförda kan inte heller KO:s talan under yrkande 2 bifallas.

Rättegångskostnader

- 110 Vid denna utgång har Sulake rätt till ersättning för sina rättegångskostnader.
- 111 Sulake har yrkat ersättning med 189 933,76 euro, varav 170 981 euro avser ombudsarvode, motsvarande ca 520 timmars arbete, 8 342,41 euro ombudens kostnader och 10 610,35 euro kostnader för rättsutlåtande.
- 112 KO har vitsordat 400 000 kr avseende kostnad för ombudsarvode som skäligt i och för sig.
- 113 Marknadsdomstolen konstaterar, att det antal timmar arbete som Sulake begärt ersättning för klart överstiger vad som kan anses ha varit påkallat för att tillvarata Sulakes rätt i målet. Särskilt den tid som nedlagts i det inledande skedet av rättegången framstår som alltför stor. Med beaktande av målets art och omfattning finner Marknadsdomstolen, att skälig ersättning för ombudsarvode inte kan anses uppgå till mer än 500 000 kr.

- 114 Sulake har inte angett vad det belopp som yrkats för ombudens kostnader avser. Med hänsyn härtill kan inte Sulakes yrkande om ersättning för denna kostnad bifallas. Yrkat belopp avseende kostnad för rättsutlåtande får anses skäligt och ska därför bifallas.

På Marknadsdomstolens vägnar

Per Carlson

Ledamöter: Per Carlson, ordförande, Karin Lindell, Christer Fallenius, Jonas Häckner och Anders Stenlund. Enhälligt

Sekreterare: Helene Karlsson